

Hyttefelt Skihytta

Forekomst av karplanter

Jon Bekken

Utsyn fra sørsida av Embretsmyra mot Trysilfjellet. Alle fotos: JB.

Oktober 2020

Biolog Jon Bekken, Åshøgdsvegen 620, 2360 Rudshøgda Telefon 47 28 44 88 E-post: JonBekken@broadpark.no	
Tittel: Hyttefelt Skihytta i Trysil Forekomst av karplanter	Emneord: Trysil Trysilfjellet Karplanter
Feltarbeid: Jon Bekken og Arne Mæhlen Rapport: Jon Bekken	Dato: Oktober 2020
Oppdragsgiver: Trysilfjell Utmarkslag v/ Johan Swärd og John Lerbak	Oppdragsreferanse: Mari Hagenlund, Arkitektbua AS
Sammendrag: Karplantefloraen i et område på ca. 700 daa på sørsida av Trysilfjellet er undersøkt. Området grenser i nordøst til skitrekke og hyttefelt, og er en del av et større planområde som inneholder 150 hytter, samt to skitrekke og et løypenett. Den øverste delen av planområdet er tidligere undersøkt med tanke på biologisk mangfold. Undersøkelsesområdet ligger fra ca. 655 til 750 meter over havet, og er dominert av granskog. Høyden og den fattige berggrunnen gir en i hovedsak artsfattig vegetasjon, stort sett med et feltsjikt av lyng og lav. Det finnes flere mindre myrer, også med et lite vannspeil. Enkelte steder finnes det litt rikere søkk og bekkedaler med litt mer mangfold. Biotopmangfoldet bidrar til at vi påviste til sammen 103 arter/grupper av karplanter. En av dem, høstmarinøkkele er både fredet og rødlistet. Vi påviste også to rødlistede lavarter knyttet til eldre barskog. To sopparter viste seg å være nye for Trysil.	

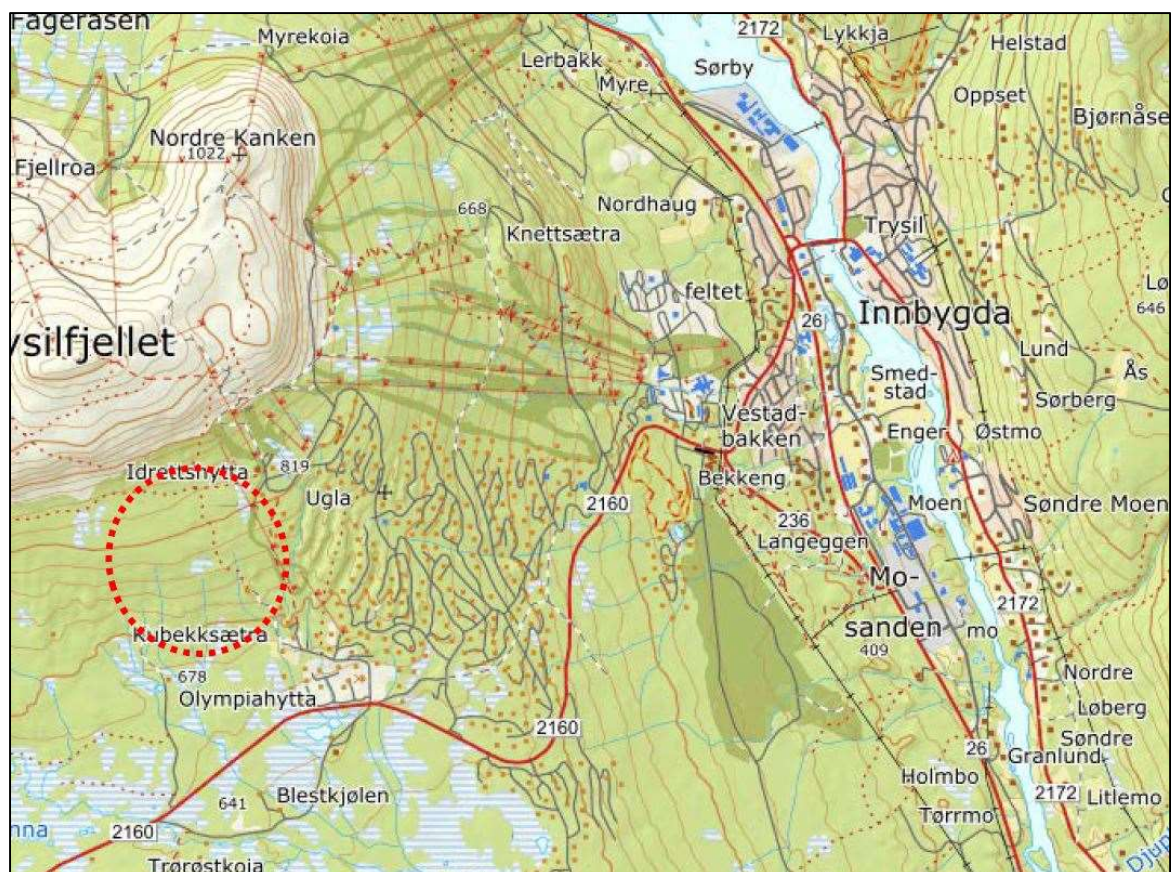
Innledning

Undersøkelsesområdet ligger på sørsida av Trysilfjellet, ca 5 km sørvest for Innbygda (Figur 1). Det er en del av et større planområde på ca. 1.500 daa, hvor det foreslås regulert inn 150 hyttetomter og to skitrekke. Det foreslås ny vei-atkomst direkte fra Vestbyveien. Hyttetomter og skitrekke vil i hovedsak bli liggende nord for det området denne rapporten omhandler.

Undersøkelsesområdet

Området har et areal på ca. 700 daa (Figur 2). Høyden over havet varierer fra 655 til 750 meter, og området er dominert av granskog. I den laveste delen av området finnes en del til dels store furuer, og bjørk finnes spredt over hele området, ikke minst i myrkanter. Like vest for Olympiahytta ligger Embretsmyra, og i østre deler av området ligger det tre andre myrer som er så store at de er markert på kartet.

Berggrunnen er fattig og høyden over havet bidrar til at det er et begrenset mangfold av karplanter. Sørvendt eksposisjon bidrar til noe bedre vekstforhold. Feltsjiktet domineres av lyng og lav. Den dominerende skogtypen er blåbærgranskog. Langs bekke og i søkk i granskogen øverst i området finnes det litt mer krevende vegetasjon. Myrene er fattige og delvis hellende bakkemyrer.

Figur 1. Undersøkesområdet ligger sør for Trysilfjellet og ca. 5 km vestsørvest for Innbygda. I tillegg til sirkelen på kartet strekker området seg sørover til Vestbyvegen.

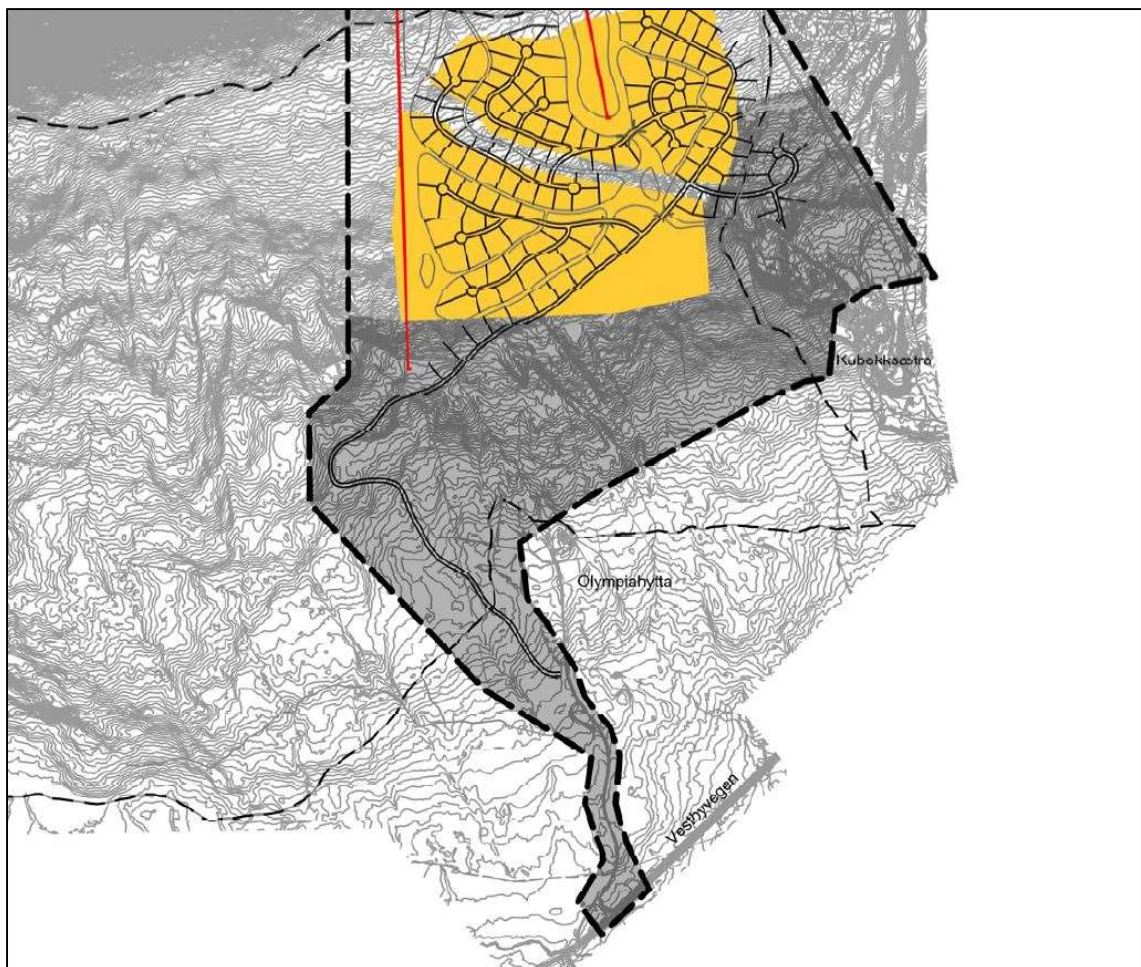
Kunnskapsgrunnlag

Området like nord for vårt undersøkelsesområde ble undersøkt av Anders Breili i 2013, etter oppdrag fra Trysil kommune (AsplanViak 2013). Han fant flere rødlistede arter av sopp og lav knyttet til gammel skog. Han avgrenset også en naturtypelokalitet Turtkjeldene, Gammel barskog med verdi B - Viktig. Dette området er pr. oktober 2020 ikke kommet inn i Naturbase.

Søk i Artskart viser at det tidligere er gjort noen få tilfeldige funn av insekter, sopp og slimsopp i området. I tillegg kommer en grovkartlegging av kartplanter hvor hver innlegging dekker et område med radius 1000 meter. Dvs. at hvert område dekker mer areal utenfor enn innenfor vårt område. Derfor er det vanskelig å bruke disse dataene.

Feltarbeid

Området ble kartlagt under gode forhold den 2. september 2020 av Arne Mæhlen og Jon Bekken.

Figur 2. Undersøkelsesområdet er markert med mørk grå farge. Illustrasjon fra Arkitektbua AS (2020).

Resultater

Det meste av arealet har grandominert skog med feltsjikt dominert av lyngarter. Vanlige arter er blåbær, tyttebær, krekling og røsslyng. I de lavere delene av området finnes flekker med lav- og lyngrik furuskog. Det er mange spor etter hogst og lite død ved i dette området. Noen store furuer finnes. Eldre trær av både gran og furu har en rik lavflora. Skogen er mange steder åpen, slik som rundt Embretsmyra.

Myrene har vanlige og lite næringskrevende arter som småbjørneskjegg, torvmyrull og ulike starrarter. Embretsmyra har et lite vannspeil. Myrene i øst har preg av bakkemyrer.

Der terrenget stiger mot nord, faller det litt mer nedbør, og skogtypen er blåbærgranskog. Langs bekker og i fuktige søkk er det litt mer næring, og eksposisjonen mot sør er gunstig og gir en relativt lang vekstsesong. Her finner vi et større mangfold av karplanter, med innslag av høystauder som turt, mjødukt, sumphaukeskjegg og enghumleblom. Alderen på skogen og innslaget av døde trær øker mot nord. Her vokser det gran med omkrets over to meter, den største vi fant vokste ved 33 V 0348906E 6798784N og hadde omkrets 215 cm. I dette området forekommer det også en del kjuke og barksopper, og det er trolig potensiale for rødlistearter. I den gamle skogen fant vi granklubbesopp, som er en ny art for Trysil.

Til tross for et fattig naturgrunnlag har et så stort areal med så vidt varierte biotoper likevel et stort antall arter av karplanter. Arter som bringebær og beitestarr fant vi kun i skitrek- og hytteområdet i øst. Noen av artene er kulturmark- og ugrasplanter som kun vokste langs Vestbyvegen. Disse er markert i tabell 1 som V = Veikantplanter.

Den største grana hadde omkrets 215 cm

En stor samling sammenvokste granstokkjuker

Rødlisterarter

I barskog vil ofte de beste indikatorene på verdifulle miljøer være lav- og sopparter. Selv om vi hadde fokus på karplanter, noterte vi det vi fant av andre grupper. Blant mange lavarter fant vi gubbeskjegg på mange trær både av gran og furu, særlig sørvest i området. Vi fant også granseterlav på læger av gran i det samme området.

Langs veien til Olympiahytta fant vi uventet nok to individer av den fredede høstmarinøkkelen, en liten sporeplante som gjerne vokser på beitemark, i veikanter, og i menneskeskapte biotoper med flis og treverk som brytes ned på bakken.

Art	Truethetkategori (Henriksen & Hilmo 2015)
Høstmarinøkkel <i>Botrychium multifidum</i>	VU <i>Sårbar</i>
Gubbeskjegg <i>Alectoria sarmentosa</i>	NT <i>Nær truet</i>
Granseterlav <i>Hypogymnia bitteri</i>	NT <i>Nær truet</i>

Arne har oppdaget to høstmarinøkler

Lavarten gubbeskjegg

Granseterlav

Konklusjon

Karplantefloraen består hovedsakelig av lite krevende arter. Til sammen ble det påvist 103 arter/grupper av karplanter (tabell 1). Dette er omtrent en femdel av alle arter som er påvist i kommunen (Østby m.fl. 2011), og er trolig et høyt tall etter kun én dags befarings i et høyereliggende område. Funnene av karplanter, sopp og lav under feltarbeidet er lagt inn i databasen Artsobservasjoner.

Vi fant én rødlistet karplante, høstmarinøkkel (*Sårbar*). Dette er en art som kan dukke opp litt tilfeldig, i veikanter, på tømmerbvelteplasser og sagbrukstomter, gjerne der litt flis og trebiter ligger og brytes ned. Den kan også vokse på ugjødset beitemark. Arten er ifølge Artskart funnet tre ganger tidligere i kommunen, i 1895, 1912 og 1970. De to høstmarinøkklene vokste midt i den grasgrodde søndre avkjøringa til snusløyfe omtrent midt på veien til Olympiahytta. Dersom denne snusløyfa får ligge uendret under anlegg av ny vei, vil arten ha egnet voksested i årene som kommer. På sikt må denne sløyfa slås for å hindre at lauvtrær etablerer seg. I grusveien opp til Olympiahytta vokste sopparten svart begermorkel, en ny art for kommunen.

De to lavartene gubbeskjegg og granseterlav (begge *Nær truet*) er forholdsvis vanlige i høyereliggende barskog. Dett er forholdsvis vanlige arter på Østlandet og i Trøndelag, særlig i høyereliggende barskog. Begge er funnet en rekke steder i Trysil og i nabokommunene.

Plasseringen av nye veier og hytter i terrenget er vist i figur 2. Vi ser at undersøkelsesområdet vil få forholdsvis få hytter, i hvert fall i første omgang. Det dreier seg om 8-10 hytter i område Blåbærhaugen i nordøst. Det meste av den gamle skogen opp mot nordgrensa av undersøkelsesområdet vil bli liggende urørt. Men i det nordvestre hjørnet vil den nedre enden av et nytt skitrekk bli anlagt, og tilførselsveien til det nye hyttefeltet vil gå gjennom urørt terreng mot vest i området.

Litteratur

Arkitektbua AS. 2020. Varsel om oppstart av planarbeid Skihytta vest HC1517, Trysil kommune» med tilhørende illustrasjonskart, datert 29.06.2020.

AsplanViak. 2013. Miljøkartlegging i Trysilfjellet sør. Notat. 17 s.

Henriksen, S. og Hilmo, O. (red.). 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken. ISBN: 978-82-92838-41-9.

Østby, I., T. Østby, O. Bækkevold & E. Rasmussen (red.). 2011. *Floraen i Trysil*. ISBN 978-82-996846-1-3. 160 s.

Artsliste

Tabell 1. De 103 arter, underarter og grupper av småarter av karplanter som ble påvist under kartleggingen den 2. september 2020. Arter merket med V vokste kun i kanten av Vestbyvegen.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	
<i>Achillea millefolium</i>	ryllik V	
<i>Agrostis capillaris</i>	engkvein	
<i>Alchemilla alpina</i>	fjellmarikåpe	
<i>Alchemilla sp.</i>	marikåper	
<i>Alopecurus geniculatus</i>	knereverumpe V	
<i>Andromeda polifolia</i>	hvitlyng	
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	gulaks	
<i>Avenella flexuosa</i>	smyle	
<i>Betula nana</i>	risbjørk	
<i>Betula pubescens</i>	vanlig bjørk	
<i>Bistorta vivipara</i>	harerug	
<i>Botrichium multifidum</i>	høstmarinøkkel	
<i>Calamagrostis purpurea</i>	skogrørkvein	
<i>Calluna vulgaris</i>	røsslyng	
<i>Carex canescens</i>	gråstarr	
<i>Carex chordorrhiza</i>	strengstarr	
<i>Carex echinata</i>	stjernestarr	
<i>Carex globularis</i>	granstarr	
<i>Carex leporina</i>	harestarr	
<i>Carex limosa</i>	dystarr	
<i>Carex nigra</i>	slåttstarr	
<i>Carex pauciflora</i>	sveltstarr	
<i>Carex paupercula</i>	frynsestarr	
<i>Carex rostrata</i>	flaskestarr	
<i>Carex serotina</i>	beitestarr	
<i>Cerastium fontanum vulgare</i>	ugrasarve V	
<i>Chamaepericlymenum suecicum</i>	skrubnbær	
<i>Chamerion angustifolium</i>	geitrams	
<i>Cicerbita alpina</i>	turt	
<i>Comarum palustre</i>	myrhatt	
<i>Corallorhiza trifida</i>	korallrot	
<i>Crepis paludosa</i>	sumphaukeskjegg	
<i>Dactylorhiza maculata</i>	flekkmarihånd	
<i>Deschampsia c. cespitosa</i>	sølvbunke	
<i>Diphysastrum complanata</i>	viftejamne	
<i>Drosera rotundifolia</i>	rundsoldogg	
<i>Dryopteris expansa</i>	sauetelg	
<i>Empetrum nigrum</i>	kekling	
<i>Equisetum fluviatile</i>	elvesnelle	
<i>Equisetum palustre</i>	myrsnelle	
<i>Equisetum sylvaticum</i>	skogsnelle	
<i>Eriophorum a. angustifolium</i>	duskmyrull	
<i>Eriophorum vaginatum</i>	torvmyrull	
<i>Euphrasia striata</i>	kjerteløyentrøst V	
<i>Festuca rubra</i>	rødsvingel	
<i>Filipendula ulmaria</i>	mjødurt	
<i>Geranium sylvaticum</i>	skogstorkenebb	
<i>Geum rivale</i>	enghumleblom	
<i>Glyceria fluitans</i>	mannasøtgras	
<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	fugletelg	
<i>Hieracium murorum agg.</i>	skogsvever	
<i>Juncus alpinoarticulatus nodulosus</i>	skogsiv	
<i>Juncus filiformis</i>	trådsiv	
<i>Juniperus communis</i>	einer	
<i>Linnaea borealis</i>	linnea	
<i>Listera cordata</i>	småttveblad	
<i>Lotus corniculatus</i>	tiriltunge	
<i>Luzula multiflora frigida</i>	seterfrytle	
<i>Luzula pilosa</i>	hårfrytle	
<i>Lycopodium clavatum</i>	myk kråkefot	
<i>Maianthemum bifolium</i>	maiblom	
<i>Melampyrum pratense</i>	stormarimjelle	
<i>Molinia caerulea</i>	blåtopp	
<i>Nardus stricta</i>	finnskjegg	
<i>Omalotheca norvegica</i>	setergråurt	
<i>Omalotheca sylvatica</i>	skoggråurt	
<i>Orthilia secunda</i>	nikkevintergrønn	
<i>Oxalis acetosella</i>	gjøkesyre	
<i>Oxycoccus microcarpus</i>	småtranebær	
<i>Pedicularis palustris</i>	myrklegg	
<i>Phegopteris connectilis</i>	hengeving	
<i>Phleum pratense</i>	timotei	
<i>Picea abies</i>	gran	
<i>Pinguicula vulgaris</i>	tettegras	
<i>Pinus sylvestris</i>	furu	
<i>Plantago major</i>	groblad V	
<i>Poa annua</i>	tunrapp V	
<i>Polygonatum verticillatum</i>	kranskonvall	
<i>Potentilla erecta</i>	tepperot	
<i>Ranunculus acris</i>	bakkesoleie	
<i>Ranunculus repens</i>	krypsoleie V	
<i>Rubus chamaemorus</i>	molte	
<i>Rubus idaeus</i>	bringebær	
<i>Rubus saxatilis</i>	teiebær	
<i>Rumex a. acetosella</i>	småsyre	
<i>Salix caprea caprea</i>	selje	
<i>Salix lapponum</i>	lappvier	
<i>Salix phylicifolia</i>	grønnvier	
<i>Scorzoneroideis autumnalis</i>	føllblom	
<i>Solidago virgaurea</i>	gullris	
<i>Sorbus aucuparia</i>	rogn	
<i>Stellaria nemorum</i>	skogstjerneblom	
<i>Taraxacum seksisjon Ruderalia</i>	ugrasløvetann V	
<i>Trichophorum alpinum</i>	sveltull	
<i>Trichophorum c. cespitosum</i>	småbjørneskjegg	
<i>Trientalis europaea</i>	skogstjerne	
<i>Trifolium pratense</i>	rødkløver V	
<i>Trifolium repens</i>	hvitkløver V	
<i>Tussilago farfara</i>	hestehov	
<i>Vaccinium myrtillus</i>	blåbær	
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	tyttebær	
<i>Vaccinium uliginosum</i>	blokkebær	
<i>Viola palustris</i>	myrfiol	